

ljutomerski „rotovž“, mu je brž pred očmi cela vrsta prilepljenih naznanil, razglasov itd. pridših od visoke dežel. vlade, ter z večino glasečih se po slovenski. Mi bi sicer to zaželeno in na vse strani potrebno djanje deželne vlade hvalili in spoštovali, toda sapo nam zapira, če ove razglase bolj natanko pogledamo.

Ti razglasi, naznanila in tudi imena, ktera se tem okolnicam pridevlejo, so v tako slokem, mršavem ter vsemi jezikoslovnimi pomanjkljivostmi in pogreški obloženem jeziku spisani in ponatisnjeni, da si jih človek res skoro ne more do dobrega stolmačiti, ter jih ne drugače kakor narodne pleve in tuje zjedi imenovati. Nam se tedaj nelohé dozdeva, da nas vis. gospôda navlašč s to drozgo krmí, češ: tukaj imate vaški, pa razumíte če zamorete, za nemško še bodete prosili. Ako pa je vis. dežel. vladi res záto, da se razglasi razumejo, a tudi spolnujejo, bilo bi svetovati, da si v prihodnje pridobi prestavljalca, kteri ne bode našega slov. jezika kvaril, vis. dež. vladi pa sramote delal.

Za poduk in kratek čas.

Slovenskim mladenčem v resen preudarek.

1. Senčna stran.

Iz Črnogore.

Preža ali prežárji niso menda povsod po Slovenskem znani; in kder jih poznajo, gotovo niso veseli te spake narodnega življenja. Prežárji so tisti nepovabljeni gosti, ki se ponoči k hiši, kder se svatba obhaja, pritepejo in se okoli hiše pri oknih in pri dverih nastavijo, ter kakor pes na kost čakajo, da dobijo piti in jesti, kolikor trošiti zamorejo. Le tako se hišni gospodar odkupi, da se v njegovi hiši svatba vrši. Če se pa takim potepuhom zameri, gredó brž s plankami, kamenjem in kar v roke dobijo, v hišo, razpodijo svate, ženina in nevesto iz hiše, se vsedejo k mizi in se prav dobro gostijo, ter njim še godci lepo gôsti morajo. Ako jim vina in jednih reči kaj ostane, odnesejo seboj ali skvarijo. Takih prežárjev imamo v našem kraju, pa še posestniki se velikokrat med take smeti mešajo!*)

Dne 19. t. m. so v Dežnem, makolske fare, taki prežárji kaj grdo delali. Svati in vse, kar je v hiši bilo živega, moglo je bežati; nekteri so se na dilah in kjer je bilo mogoče poskrili, pa staknili so jih razbrzdani prežárji in jih grdo pretepli, tako da zdaj nekteri s hudimi ranami v postelji biti morajo. Prežárji so se po tem junaškem činu prav debelo mastili, godci so jim pa morali lepo gôsti.

Ednako bi se skoro bilo drugi den v našem črnogorskem trgu zgodilo, ko je bila svatba pri peku. Nepovabljeni grdeži se hitro ko je noč

*) To vam je v malem živa podoba one spake, kterej se pravi „komunizem“ ali tujopasnost. Vr.

navstala, zberejo in pred hišo vstavijo; dobivali so jesti in piti, kolikor so trebali, ter so ostali mirni zunaj na svoji preži. Toda neki tržki posestnik, kteri si veliko domišljuje, pa še toliko manire nema, da bi vedel, ka nepovabljeni tudi kot maškárji ali šeme na svatbo nemajo pravice pritepsti se v hišo, ki nije kréma, in tudi ne pustni tvorek, — omenjeni tržan pride v šemo preoblečen v hišo in vsi drugi prežárji za njim. Tu se kotajo in purgerska šema dolgo časa pleše, svati so pa morali to nedostojnost gledati; dolgo so imeli opraviti, preden so te smeti brez ravsa in kavsa iz hiše spravili.

Proti taki razposajenosti bi edini pomoček bilo — leskovo maslo; pa kaj, ko je den denešnji svet narobe, ter imajo le potepuhi pravico nadlegovati poštene ljudi, ovi pa morajo hrbet držati.

Na eden mah 160 mešnikov obsojenih.*)

Kje in zakaj, boste vprašali. Čujte! Znani dopisnik B. R. v „Sl. Narodu“ št. 44 t. l. govoreč o bogoslovskih zavodih po Slovenskem oskrnil je čast in poštenje 160 duhovnikov in njihovih bogosl. učiteljev rekši: „12letna skušnja dopričuje, ka mladenči priličnih sposobnosti opešavajo v bogoslovnici (mariborski), duhovitost se krha in ruši, ter namesto posvečenih, učnih in zvedenih duhovnikov godnjajo se sluge brez samostalnega mišljenja, brez pohlepa za vednostmi, in mariborski zavod nima v minovših 12 letih pokazati gojenca, kateri bi zanesljivo nado dajal, da ima narod kaj od njega pričakovati. Vrh tega njih večina zanemarja narodni govor besedovaje neko zmešano godlo. Ne vem koliko njih more kako zdravo misel dostojno in brez skesanja po slovenskem zapisati“.

Brez vsega naosebovanja predložimo razžaljeni duhovniki pisatelju in čitateljem „Sl. Nar.“ pregled duhovnikov omenjenih 12 let. —

Izmed 160 istih duhovnikov so: 4 doktorji bogoslovja, 4 župniki; v častni službi so: 1 ku. škof. tajnik, 1 naučitelj bogoslovja, 1 učitelj gimnazijski, 2 vikarja pri stolni cerkvi. Dva sta napravila izpit za službo kateketa na realki. Vsi drugi, razun enega opešanca, služijo kot kaplani in kateketa na najvažnejših mestih: V Mariboru, Celju, Ptuj, Slovegradu in okolici, Sl. Bistrici, Ljutomeru, Sevnici, Slatini, Konjicah itd.

Veliko njih je osnovalo kat. pol. društva ter je vodeči vzdržujejo; so si znanosti nabirali po

*) Opazka vredništva: Žal nam je, da v „Gospodarju“ primernega mesta ni, pojasniti bahanje R-jevo, češ, da je on enemu bogoslovskih naučiteljev dokazal, ka je „prestavljač Pavlove besede do židov (11,1.) četiri pitane jarce kresno!“. — V politiške časnike eksegetiške razprave ne grejo, a v posebnem listu stvar obravnavati, omenjeni, nesramno napadeni naučitelj zdaj ne utegne, ker ima drugih poslov nad glavo, ki so veliko bolj koristni, kakor po doigih znanstvenih razpravah z R-jem se pečati in bob v steno metati.

širokem svetu: v Rimu, Gradcu, Beču, svoje skušnje so delali pred učitelji, ki znajo več nego ne-prebavljiva deležja kovati. Vsako nedeljo — večina po dvakrati — razlagajo slovenskemu ljudstvu Božjo besedo, in po B. R. razsodbi je vsem tem v zavodu bila potegnjena volovsko kožnata kapica čez glavo, da so nečujoči, nevideči, negovoreči, temuč lajajoči bedaki!

Med temi duhovniki se nahaja tudi takih, ki so vsaki mah sposobni za vsako poslovanje, ktere koli vrste, in so svojo zmožnost ter oblačilno voljo skazali v svojih spisih in podporah sl. Matice, Mohor. društva, tisk. društva itd., — a vse to je „brez samostalnega mišljenja, brez pohlepa za znanostmi in brez vsake nade!“ —

Doslednost! Kako bi še kdo izmed teh 160 potolčenih duhovnikov — in drugih, ker ako eden ud trpi, občuti celo telo — „Sl. Narod“ podpirati mogel?! Kdor sovražniku svojemu morilno orožje v roke tišči, je naj večji bedak.

Eden v imenu svojih žaljenih duhovnih tovarišev.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Odbor, v katerem se zastran volilne prenarredbe posvetujejo, dela tako kakor človek, ki je začel malo pred zimo bram zidati, pa ga vendar še pred zimo hoče pod streho imeti. V malo dneh potem, ko so poljski udje izstópili, je odbor načrt presodil in vse odobril, kakor je vlada predlagala, in tako je volilna prenarredba res pod strehoj. Ker so v začetku nekateri odborniki v tem in onem načrt grajali in posebne predloge stavljali, je vzela hišna majka „N. fr. Pr.“ šibo v roke in začela posamesne odbornike hudo pretepati, posebno pa poslanca Fuksa iz Znojma, ki je najbolj zabavljaj, ter ga zasmehovala za „Znaimer Fuchslein.“ Šiba je pomagala in odbor je postal bolj krotek in pokoren.

Koliko zlega da je v direktnih volitvah skritega, nam kaže ista ustavaška trobentača, ki je v svojem nepopisljivem napuha te dni izrekla, da so avstrijski Nemci edini faktor, kteremu gre pravica, voditeljem biti vsem avstrijskim narodom!! Sicer še ni vse — pravi „N. fr. Pr.“ — česar zahtevamo, toda za zdaj smo zadovoljni, ker se nadjamo, da bodemo dosegli vse, kar hočemo, ako imamo državni zbor iz direktnih volitev! — Vemo pa že zdavno, kar hočejo; kontumacirati hoté narode, ki se držijo narodnih in deželnih pravic, kat. cerkev pa, to je višje in nižje duhovstvo hoté upognuti pod ostro, vsemogočno državno oblast.

Velik strah je bil za ustavake, ko so čuli, da je česki knez Lobkovic svitl. cesarju izročil česko peticijo zoper dir. volitve s 250.000 podpisi, in da je on, kakor grof. Reyer, ki je enako peticijo koroških federalistov izročil, posebno

prijazno od cesarja sprejet bil. Vse to je v ustavaškem taboru toliki nepokoj napravilo, da je — kakor poveda „Vatld.“ — minister Lasser šel tolažit poslancev, češ, da so svitli cesar česko peticijo njemu izročili, da jo uredno reši. Gospodje menda ne vedó — pristavlja „Vtld.“, — kaj to pomeni. Po ustavni navadi mora minister cesarju gledé teh peticij poročati in predloge staviti. Minister bo brez dvoma predlagal, da se gledé teh peticij preide na dnevni red. Tačas še le pride do sklepa. Cesar zamorejo takrat nasprotno reči in minister mora potem ali volilno prenarredbo opustiti ali pa za odpust prositi. Pomota je tedaj misliti, da se ustavakom voda na mlin napeljuje, ako cesar peticije v uredno rešenje ministru oddajo.

Še večji strah je napravilo ustavakom, ko so te dni na posvet se sešli v Beču grof. Hohenwart, Klam-Martinić in ogerski (konservativni) baron. Pavel Sennyey, ter posvetovali se tudi z gr. Fr. Falkenhayn-om. Vladni list je sicer poročal, da so se razšli brez vspeha; ali telegraf ne da miru ter poroča, da je Klam-Martinić iz Prage zopet na Dunaj prišel.

Kar zadeva Poljake, poročajo zdaj že ustavaški listi sami, da zapusté drž. zbor, brž ko pride volilna prenarredba do glasovanja.

Gotovo je tedaj, da se velike reči kuhajo in da — nam obupati nikakor ni. Prosimo le tudi Boga za pomoč, da bode svetli cesar tako krenuli, kakor je najboljše za — vso Avstrijo.

Na Predarlskem so razpisane posilne dir. volitve v drž. zbor, ker sta v dež. zboru voljena poslanca odrekla sodelovanje v drž. zboru. Čudne bodo volitve v delegacijo zastran onih dežel, kterih zastopniki niso v državnem zboru.

Razne stvari.

(Prva poskušnja) na sadjorejski in vinorejski šoli v Mariboru bila je v ponedeljek 24. t. m. Od dež. odbora je prišel dr. Michl, nazoči so bili tudi milostljivi knezoškof, g. okrajni glavar, županov namestnik in mnogi drugi gostje, posebno iz učiteljskega stanú. Odgovarjali so mladenči prav dobro in videti je bilo, da so si gg. učitelji, in posebno še g. direktor Göthe, mnogo prizadevali, v kratkem času dovoljen vspeh doseči. Veliko lepši vspeh bi se pa dosegel, ko bi se učencem slov. narodnosti vsaj tehnične besede tudi slovenski pojasnovali; tako bi zamogli po dovršenih tečajih tudi v domovini ljudem dopovedati, kako naj delajo. Pri izključivno nemškem produktu ostane pa vspeh te šole več manje dvomljiv.

(Služba drugega učitelja) na ravno omenjeni šoli je po dež. odboru podeljena g. Jož. Janžekoviču, dosedanjemu učitelju pri sv. Ilu blizu Velenja.

(Gostija in sedmina ob enom) je bila v Doberni 24. t. m. Kmetica in udova Tržan, ki je že delj časa bolehal, izroči gospodarstvo hčerki in